

ע"פ 3076/14 - הנאדי שקרה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 3076/14

כבוד הנשיאה מ' נאור
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

לפני:

הנאדי שקרה

המערערת:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 18.3.2014 בת"פ 184-04-12 שניתן על ידי
כבוד השופט י' נועם

י"א באדר התשע"ה (2.3.2015)

תאריך הישיבה:

עו"ד סרי ח'ורי

בשם המערערת:

עו"ד קרן רוט

בשם המשיבה:

גב' ברכה וייס

בשם שירות המבחן למבוגרים:

פסק-דין

*

השופטת ד' ברק-ארז:

1. מה צריך להיות עונשה של המערערת, אשר ניסתה לגנוב את מזוודותיהן של תיירות ולהימלט מן המקום ברכבה חרף העובדה שאחת מהן החזיקה בדלת הרכב, תוך שהיא גורמת לה לפציעה ולאחר מכן מפקירה אותה? שאלה זו התעוררה לרקע נסיבות חייה של המערערת והעובדה שהיא אם לילדים, ובכלל זה לקטין שאותו היא מגדלת לבדה.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. נגד המערערת הוגש כתב אישום שבו יוחסו לה כמה עבירות שנעברו כולן תוך כדי ניסיון לגנוב את רכושן האישי של תיירות, ובגדרו של אישום נוסף הואשמה המערערת בהפרתו של מעצר בית שהושת עליה בהמשך לאותו מקרה. כתב האישום הוגש לבית המשפט המחוזי בירושלים (ת"פ 1984-04-12, השופט י' נועם). לקראת תום פרשת התביעה המערערת הסכימה להודות במיוחס לה במסגרת הסדר טיעון, ובשלב זה הוגש נגדה כתב אישום מתוקן.

3. בעיקרו של דבר, לפי עובדות כתב האישום המתוקן המערערת הגיעה לאחד מחופיו של ים המלח בעודה נוהגת במכונית בשכרות. המערערת עצרה את רכבה ליד תיירות ששהו במקום והציעה להן הסעה כ"טקסי". לאחר שהתיירות הטעינו את מזוודותיהן על המכונית החלה המערערת נוסעת מן המקום במהירות, וכתוצאה מכך נגררה אחת התיירות עם הרכב. חרף צעקותיה, המערערת לא עצרה והתיירת נתכה בחוזקה על הקרקע ונגרמו לה חבלות. המערערת נמלטה מן המקום מבלי להושיט לפצועה עזרה. בשל כל אלה יוחסו למערערת עבירות של תקיפה לשם גניבה לפי סעיף 381(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); חבלה חמורה לפי סעיף 333 לחוק העונשין; נהיגה בעת שכרות לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה) והפקרה אחרי פגיעה לפי סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה. כמו כן, כנזכר לעיל, בעוד משפטה מתנהל נמלטה המערערת ממעצר בית שהושת עליה, ובשל כך יוחסה לה עבירה נוספת של הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק העונשין.

4. לאחר שהמערערת הורשעה לפי הודאתה בעבירות שיוחסו לה נדרש בית המשפט המחוזי לשיקולים הנוגעים לענישה, ובכלל זה לחומרת העבירות שיוחסו לה, לנסיבות חייה הקשות, לחרטה שהביעה ולהמלצת שירות המבחן לשלבה בהליך טיפולי.

5. בסופו של דבר, הושתו על המערערת עונשים כדלקמן: שנת מאסר בניכוי ימי מעצרה; ששה חודשי מאסר על תנאי כשהתנאי הוא שלא תעבור עבירה שבה הורשעה בתוך 3 שנים מיום שחרורה מהמאסר; פסילה מלהחזיק רישיון נהיגה למשך תקופה של ארבע שנים מיום גזר הדין. כמו כן, חויבה המערערת לפצות את קורבן העבירה, התיירת שנפצעה, בסכום של 50,000 שקל.

הערעור

6. במסגרת הערעור שבפנינו הדגיש בא-כוחה של המערערת את נסיבות חייה הקשות ואת הפוטנציאל השיקומי של המערערת, לשיטתו. כמו כן, הודגש הקושי המיוחד הכרוך בהטלתו של עונש מאסר בפועל על המערערת אשר

מגדלת לבדה את בנה הקטין. לבסוף, נטען גם כי נוכח מצבה הכלכלי של המערערת יש להפחית מגובה הפיצויים שהושטו עליה.

7. בשים לב לשיקול של טובת הקטין הורה בית משפט זה, במסגרת דיון קודם שקיים בערעור ביום 27.10.2014, לדחות את הדיון על מנת שיוגש תסקיר משלים שיתייחס לשאלה זו.

8. ביום 2.3.2015 התקיים דיון נוסף בערעור לאחר שהוגש התסקיר המשלים.

9. נקדים ונאמר, כי התסקיר המשלים שהוגש הסב לנו אכזבה. חרף השאלה המפורשת שהופנתה לגורמי הרווחה בעניין זה, אלה הסתפקו בהצגת הקשיים במציאת פתרון לקטין, אשר ביטא העדפה שלא לעבור לגור עם אביו, שהתחתן בשנית. שירות המבחן ציין בתסקיר בעניין זה כך: "לשאלתנו, צוין על ידי אגף הרווחה כי הם טרם נערכו לאפשרות מציאת פתרון עבור הילד במידה ואמו תשלח לריצוי עונש מאסר בכלא". תשובה זו, שאינה תשובה, אינה מקובלת עלינו. התכלית שעמדה מאחורי דחיית הדיון הייתה קבלת תשובה מגורמי הרווחה בדיוק לשאלה זו, ואף ניתנו לשם כך מספר חודשים. אנו מבקשים להבהיר, כי הפניית שאלה לגורמי הרווחה או לגורמים מטפלים אחרים מטעם בית המשפט אמורה להיענות בתשובה, ולא בהותרת השאלה תלויה בחלל האוויר.

10. כך או כך - בא-כוחה של המערערת חזר על טענותיו בדבר הצורך להקל עמה, ובאת-כוח המדינה הצביעה על כך שלא ניתן להתחשב בה מעבר למה שנעשה עד כה, למעט בכל הנוגע לדחייה מסוימת של תחילת ביצועו של עונש המאסר באופן שיתחיל לאחר סיומה של שנת הלימודים הנוכחית.

11. לגופם של דברים, לאחר ששקלנו את מכלול הנסיבות הגענו לכלל דעה כי דין הערעור להידחות. העבירות שבהן הורשעה המערערת הן חמורות ביותר. יש בהן יסוד של סיכון לחיי אדם, וזאת לצד השפלה הכרוכה ב"איתור" קורבנות חלשים ופגיעה ברכושם, בגופם ובאמונם - הכול בבת אחת.

12. כידוע, ערכאת הערעור לא תחליף את שיקול דעתה של הערכאה הדיונית בגזירת עונשו של אדם אלא בנסיבות חריגות, בהן מתגלה טעות מהותית הבולטת על פניה בגזירת הדין או חריגה קיצונית ממתחם הענישה המקובל בעבירות שנעברו בנסיבות דומות (ראו למשל: ע"פ 8279/11 מור נ' מדינת ישראל (1.7.2013); ע"פ 4277/12 בכוראשווילי נ' מדינת ישראל (28.7.2013); ע"פ 8636/12 תרתיר נ' מדינת ישראל (11.7.2013)).

13. בנסיבות המקרה, איננו סבורים כי בית המשפט המחוזי חרג ממתחם הענישה הנהוג בתחום, ולא כל שכן בשים לב לנסיבותיו של המקרה. לא למותר להפנות בהקשר זה לע"פ 3304/14 פראן נ' מדינת ישראל (21.10.2014) שבו נדרש השופט צ' זילברטל למתחם הענישה הנהוג בעבירות הפקרה (גם לפני החוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 101), התשע"ב-2011, אשר ביקש להכביד בענישה בגין הפקרה לאחר תאונת דרכים), וזאת בנסיבות שנחזות להיות קלות יותר מאשר אלה שבפנינו (מבחינת השפעת השיקול של אשם בגרימת התאונה עצמה. ראו: ע"פ 7878/12 מדינת ישראל נ' ארגוב (21.5.2013); ע"פ 1698/09 סבייח נ' מדינת ישראל (1.9.2009)). אף על-פי האמור בפסק דין זה ניתן לראות כי על המערערת בענייננו הושט עונש אשר ממילא מצוי ברף התחתון של רמת הענישה.

14. בכל הנוגע לטענות בא-כוחה של המערערת באשר לחריגה ממתחם הענישה מטעמים של שיקום, נוסף כי איננו סבורים שאלה מתיישבות עם הכישלון המתמשך בשילובה בהליך טיפולי כלשהו.

15. הקושי הנותר הוא זה שכבר עמד בפנינו בדיון הקודם - שליחתו של הורה המגדל ילד קטין למאסר היא תמיד אירוע קשה. אולם, הורות אינה יכולה להפוך לחסינות מעונש. ההתחשבות בנסיבותיהם של המערערת ומשפחתה במקרה זה הייתה מקסימלית, ואין ספק שעונשה הוא קל הרבה יותר מכפי שניתן היה לשער - בשל הנסיבות המיוחדות. על כך נוסף ונעיר כי אף שהדבר אינו מבטא את רצונו של הקטין, יש לו לכאורה קרובי משפחה, ובראש ובראשונה אב, שיכולים לסייע. הפתרון המלא ימצא כמובן בסיועם של גורמי הרווחה, שכעת לא יוכלו עוד לבושש.

16. עם זאת, מאחר שטובתו של הקטין היא נגד עינינו וברור לנו כי היערכות למציאת פתרון היא הכרחית אנו סומכים את ידינו על גישתה של המדינה שהסכימה לדחיית מועד הביצוע של מרכיב המאסר בפועל בגזר הדין.

17. בשולי הדברים, נעיר כי ככל שהערעור נסב על התערבות ברכיב הפיצויים דינו להידחות כבר מן הטעם שהמערערת לא צירפה את נפגעת העבירה כמשיבה (ראו למשל: ע"פ 5225/03 חבאס נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(2) 25, 35 (2003)).

18. אשר על כן, הערעור נדחה. המערערת תתייצב לריצוי עונשה בית הסוהר נווה תרצה בתאריך 15.7.2015 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותה תעודת זהות או דרכון. על המערערת לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

ניתן היום, ה' בניסן התשע"ה (25.3.2015).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ה נ ש י א ה